

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kálics-féle házban) is átvehetők.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Évesre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyíltérben egy sor 10 kr. — A hirdetéseket kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi szeptember 3-án

36. szám.

Versecz 1893. szept. 1.

Lejártak a vakáció aranyos napjai.

Két havi szünetelés után ismét megnyílnak a múzsák csarnokai, hogy esendes magányukba fogadják a tanulni vágyó ifjak seregeit, kikkel annyi öröm, vágy és remény költözködik be a komoly hajlékokba, melyek befogadnak, szívesen látnak mindenkit, a ki jó indulat és törekvés mellett azon komoly elhatározást viszi magával, hogy minden idejét és szellemi erőit az ismeretek elsajátítására fordítja. — Maguk a szülők is, kik verejtékkel szerzett filléreiket áldozzák gyermekeikre, hogy belőlük ember váljék, szintén telve vannak a legszebb, legvérmesebb reményekkel. Azt várják, hogy az iskolában gyermekeik biztosan megszerzik azon képességet, hogy ma-holnap tisztességes társadalmi állást és kegyeret nyerjenek.

Azonban e remény közé nem egy aggodalom is vegyül arra nézve, vajon elérik-e gyermekeik a kitűzött célt? biztosítva lesz-e az iskoláztatással gyermekeik jövője? nem kárba vesz-e minden költség, melyet maguktól megvonva gyermekeikre áldoznak? gyermekeikben meglesz-e a kitartó szorgalom és munka iránti kedv és törekvés? Még számos ehhez hasonló aggály és kérés

merül fel ilyenkor a szülők elméjében, kikre nézve az iskolai év kezdete ép oly fontos és nagyjelentőségű esemény, mint gyermekeikre. Az aggályok, melyet ilyenkor felmerülni szoktak, nem minden alapot nélkülözök; mert lépten nyomon sok nehézség és veszedelem fenyegeti az iskolázó ifjút.

Egyik első és legfőbb veszély a pályavégzetlenségben rejlik

Mily nagy azon ifjak száma különösen itt nálunk Verseczen és vidékünkön, kik a remélt célt félig sem érik el s már a feleuton kidőlnek, utat nyitva azoknak, kiket szerencsésebb egyéni természet, kedvezőbb társadalmi viszonyok és állapot biztosabban vezérelnek kitűzött céljuk felé! Eléggé meggyőződhetünk erről, ha betekintünk az alsóbb rangú városi hivatalokba; megyékben, községekben és a bírói hivatalokban a díjnoki állásokban mindenütt ott fogjuk találni őket, kik 3—400 forintos, vagy még kisebb fizetésükből nyomorgva tengődnek, mert a kitűzött pályájukhoz szükséges tanulmányokat és képesítést nem szerezhették meg s helyett arra szorultak hogy saját maguk és esetleg családjaik fenttarthatása végett a mindennapi falat megszerzéseért, nem ritkán kétségbeesztő, nehéz küzdelmet folytassanak. Sok esetben, mint felnőtt emberek, kunyorálják, könyörgik ki az alantas kvalifikációt is.

A kitartás és szívósság, mely más vidékek tanuló ifjúságát jellemzi, városunk faliban csak ritka esetben lelhetők fel.

A diplomás, tanult emberek nyolcz tizedrészre a haza más tájkáról kerül délvidékünkre.

Sok fiatal embert a vagyontalanság tartja vissza a megkezdett pálya folytatásától. Ezek mint szegény szülők gyermekei, már 15—16 éves korukban arra vannak utalva, hogy kenyérkereset után lássanak. Hogy magukat fenttarthassák és jövőre pályájukra kiképezhessék, kénytelenek másoknak sokszor nagyon is nehéz szolgálatokat csekély díjért végezni. A ketős feladat megtöri erejüket s vagy physikailag mennek tönkre, vagy pályavégzetlen s ezéltévesztett alakokká lesznek, kik mint ilyenek csak terhére válnak a társadalomnak. Csak kevesen vannak, kik minden nehézséggel meg tudnak birkózni!

A korai élvezethajhászás is számos áldozatot követel.

A mi korunk — szokták mondani — siet élvezni! Nemcsak a nagy, hanem a kisebb városok is az élvezetek, mulatságok és örömök ezerféle nemeivel kínálkoznak. Mi hamar megízlelik ezeket a mai ifjak! Oly örömök, melyek a természet örök tör-

Tárca.

Óda.

Révai Miklós emlékezete.

A nagyszentmiklósi Révai-emlékoszlop leleplezése alkalmán, 1893. augusztus hó 25-én.

Irtá: Pintér K., kegyesrendi tanár, elszavolta Knyaskó Lajos nagybecskereki állami polg. isk. igazgató.

Hirdesse oszlop hírnevét a „nagy“-nak,
Ki műveltségünk egyik oszlopa!
Hirdesse köbe vésett örök írás,
Mint elfelednünk nem szabad soha:
Hogy nemzet nagy lehet győzelmek által
Örök híri egy fényes mult jogán,
De nemzetnek magát csak addig érzi,
Mig törzsökös nyelv esendül ajakán!

Oh szent örökség porladt őseinkről,
Multat jelenhez forrasztó erő;
Oh szent talizmán sorsunk nagy esatáin,
Vész idején esodákat mivelő:
Édes magyar nyelvünk, te drága kincsünk,
Minden zenénél kedvesebb nekünk!
Hangodban olvad egygyé millió szív,
Te benned él és virulhat nemzetünk

Tenyéssel mint virág hegyen, mezőkön,
Élsz mint madárdal csendes berkeken,
Most dajkadál vagy, majd kitört viharnak

Zugó morajja rónaterekén . . .
És mind e sok szín és e sokszerű hang
Együtt mi szép egészcse alakul!
Nyelvünk egész becsét ismerni, tudni:
Ezt títzte Ő ki éte ezéljaul.

Nagy szellemével behatolt a ködbe,
Mely rég letűnt korokra nehezül:
Hangot varázsolt hallgató betűkbe,
S az óeska írás megelevenül;
Avult köntösben ismerőre bukkán:
A fejlődés nagy titka tudva már —
Hevül a szív, örömsugár az arezon,
Ez Révaink, a lelkes nyelvbuvár.

Könyv könyvet ér, munkája nagy hevében,
És birre kel a magyar tudomány:
Horácz nyelvén ír, amde büszke ezélből:
Hogy ismertek legytünk tul e hazán.
Már nemcsak ír: a szó megárad ajkán,
Tanítva, lelkesítve lelkesül,
Am annyi soknak sorsa Őt is éri:
A lángoló, de gyötört szív kihül . . .

Miért élt? hogy szenvedve, tltve Ő is —
Mint annyi más — dicsőségünk legyen;
Miért küzdött? hogy a művelt magyar nyelv
Zenéje hangozzék rónán, hegyen.
Költői lantját ez hangolta dalra,
Nagy lelkében ezért gyuladt a láng.
S nyomát hagyá minden művében annak,
Mint kell szeretni téged, szent hazánk!

Hirdessétek hát hírnevét a „nagy“-nak
Ti, emlékének lelkes hívei;
Hirdessétek, hogy nektek büszkeségtek
Híroszlopára föltekinteni.
És lelkesületen az Ő szellemétől
Egész világnak bátran szóljatok:
Önzetlen honszerelmet eltanulni
Révainak oszlophoz járjatok!

Innen-Onnan.

XL.

(Révay-ünnep. — A délmagyarországi tanítók közgyűlése. — Steinbach-jubileum. — N.-Szt.-Miklósi tapasztalatok stb.)

Alig hogy leráztam magamról az úti port,
és megtisztítottak a Beszkidek közt s az Ung és
Latorcza vidéken dühöngő árvíz, iszap és sár ten-
geréből rám ragadt piszoktól — alig kezdtem, a
nagy kóborlás után, beletörödni a rendes életbe
— már itt várt egy sürgöny, mely imígyen hang-
zott: „Fogadják szívélyes meghívásunkat 25-ére a
Nagy-Szent-Miklóson tartandó Révay szobor le-
leplezésére . . . stb.“!

A sürgöny, a mi büszkeségünk, „magyar
nyelvterjesztő egyesületnek“ szólott, az elnököt
meglepte a távirati meghívás, hivatalos teendői
megakadályozták, hogy vasutra üljön és reprezen-
táljon, — e sorok íróját bizta meg, hogy a délvidék
és szép kulturális ünnepén képviselje magyar nyelv-
terjesztő egyesületünket.

vényei szerint csak felnőttek élvezeti lehetnek, idő előtt kimerítik testi és szellemi erejüket s teszik őket élő halottakká. A szülőnek ezer szemének kell lenni, ha mindazon sok kínálkozó alkalomtól meg akarja óvni gyermekét, mely uton-utfélen kínálkozik, és soha sincs biztosítva, hogy gyermekében erős gyökeret vertek azon erkölcsi hatások, melyeknek felélesztésére összes nevelői munkásságát és törekvéseit fordította.

Nem kis baj rejlik mindezekben felül a szülői ellenőrzés hiányosságában. Nagyon sok szülő megelégszik azzal, hogy gyermekét az iskolába beíratta és a szükséges taneszközökkel ellátta azon-tul bármi okból, feléje se néz az iskolának, vagy csak akkor, midőn már késő, pedig az iskolától, csak akkor várható meg biztosan a sikeres eredmény, ha iskola és szülő nemcsak minél sürűbb, de lehetőleg, folytonos érintkezésben áll egymással.

Lépten-nyomon nehézségek állanak elő, melyek megakadályozzák, hogy a szülők reménye megvalósuljon, hogy gyermekük elérje kitűzött célját és pályáját. Itt a vagyontalanság, amott az élvezet-hajhászás; az egyiket a kitartás hiánya veti ki idő előtt pályájából, a másikat veleszületett könnyelműség teszi tönkre, s csak keveseknek adatik meg, hogy célját csorbitatlanul elérhesse.

Az új iskolai év elején ismétetlen ajánljuk tehát a szülők figyelmébe, hogy az összeköttetést iskola és család közt fentartani igyekezzenek, erősítsék gyermekeikben a szorgalmat és kitartást, tartsák ébren és istápolják a munkaszeretetet.

Örömmel tettem eleget a felhívásnak, örömmel és kitartással s nem kevés küzdelemmel szoritottam ki magamnak egy kis helyet a vasúti kocsiban, mert hiszen több mint 600 vendég igyekezett Szent-Miklós felé, hogy részt vegyen a par excellence magyar. hazafias ünnepélyen.

Szorongtunk mi biz egy kicsikét a vasúti kocsiban, bár az M. A. V. üzletvezetősége udvariassággal egész rakás személykocsit rendelt Valkányra az elágazó vasút szerény állomására.

Feltűntek végre a Nagy-Szt.-Miklós tornyai. Durrogtak a mozsarak, lobogtak a nemzeti szín lobogók. Jankó főszolgabíró, mint vezénylő tábornok, a nagy tumultusban hideg vérről vezényelt és a mit a bevonulásnál láttunk, az valóban meglepett, elragadott bennünket. Ünneplő népség ezrei szegélyezték az utcákat, diadalkapú diadalkapúra következtek, az igazi magyar szívélyes vendéglátás mihamar elkapkodta a vendégeket.

A német és szerb anyanyelvű magyar testvérek, — a közpolgárság, a tanítókat ragadta magával, — az intelligencia, a közművelődési egylet által meginvitált vendégeket fogadta meleg barátsággal.

Czenezinger nagy szállodájában 500—600 vendég jelent meg az ismerkedési estélyen. A varjasi uniformisos gyerekenészek tele tudóval futták a trombitát. Steiner karmester kétségbeesett szemeket vetett Mártonffy, a feledhetlen volt tanfelügyelő felé, ki az e féle sportoknak nagy ellensége vala, s nagy ellensége jelenleg is. — A jó „Tóni Bácsi“ szemei felragyogtak, mikor látta, hogy kevés a hely, hogy Révay neve, a tanügyi munkásai, mint hódítottak, hogy összehozták Szt.-Miklós és vidéke mindenféle nyelvű és vallású lakosságát.

Másnap hálaadó isteni tisztelettel kezdődtek az ünnepélyességek. A nagy arányú róm. kath.

Napi hírek.

Személyi hír. Rudnai Nikolits Sándor főispán úr ő méltósága a mult pénteken este városunkba visszaérkezett.

A Temesvári kereskedelmi és iparkamara f. hó augusztus 31-én közös ülést tartott, lovag Vest Fde elnöklete melyen Morlin József kültag Verseczről szintén megjelent, Elnöklő közli, hogy Kosztits Vladimir verseczi kültag ezen állásáról lemondott, minélfogva Obradovits Vasza mint legközelebbi póttag lesz behívandó. A kamara 1894. évi költségvetése bizottsági javaslat alapján 17305 frt 20 kr. rendes és 1500 frt (az 1896. ezredéves kiállítás támogatására szant összeg első részlete) rendkívüli, összesen 18.805 frt 20 kr. kiadással állapított meg. Az ipari és kereskedelmi szakoktatás támogatására a következő összegek allítottak be az 1894. évre: temesvári iparis-1597 frt, temesvári vasárnapi keresk. iskola 200 forint nagybecskereki ipariskola 400 frt, szakiskolák támogatása a kam. kerületben 300 frt, nagybecskereki keresk. iskola 200 frt, fehértemplomi keresked. iskola 360 frt, karánsebesi keresk. iskola 150 forint lugosi keresk. iskola 150 frt, nagyikindai keresk. iskola 300 forint, oraviczai keresk. iskola 50 frt, oraviczai ipariskola 50 frt, pancsovai ipar- és keresk. iskola 150 frt., temesvári női keresk. tanfolyam 300 forint, temesvári szakrajztanfolyam 200 frt., ösztöndíj egy iparos tanuló számára 200 frt. — A kamarai kerület törvényhatóságai kebelében működő ipartanácsokba az 1894. évre tagokul megválasztataak Versecz t. h. város részére: Höschl Frigyes és Hemberger Bpint mint rendes, Sternberg József és Zoffmann Jakab mint póttagok.

Követésre méltó példa. Grosz H. helybeli szállító a beiratasoknál 4 frt. adott át a főreáliskola igazgatójának, hogy ez összegben szegény tanulóknak könyvet vásároljon. A szép cselekedet dicséri önmagát.

Közigazgatási és törvényhatósági közgyűlés. Az e honapi rendes közigazgatási bizottsági közgyűlés f. hó 7-én, a törvényhatósági közgyűlés pedig f. hó 19-én fog megtartatni.

Honvédtisztjeink a mult vasárnap tartották meg rendes évi céllovészetüket a kis rét melletti katonai lövőhelyen, mely messze is van, czélszerűtlen is, de azért mint hasonló alkalmakkor, máskor is, ugy az idén is nem csak katoná, de nagyszámú czibil társaság is megjelent, jeléül annak, mily szép harmonia lakozik itt minálunk a katoná és polgár közt, s hogy a mi honvédtisztjeinket igazán becsüli és szereti a polgárság tanult és intelligens része. A mozsár talajú, minden fát és arnyat adó bokrot nélkülöző lövőhelyen teljes számban jelentek meg a honvédtisztek. A zöld lombokkal, nemzeti lobogókkal díszített hosszú sátor előtt csi-

templom boltjai alól, az ujonnan épült községháza vagy mint a szentmiklósiak a jövőbe vetett bizodalommal nevezgetik „városbáza“ dísztermébe vonult a nagy közönség. Telléri József főjegyző igazi magyaros beszéddel üdvözölte a vendégeket. Steinbach Antal gróf Csáky, Dr. Szentkláry Jenő a magyar tudományos akadémia, Dr. Kuhn Lajos a szent István társulat és Dessewffy püspök, Pintér Kálmán pedig a kegyes tanítórend üdvözlését tolmácsolta. Jelen voltak még a díszlősen a Kustaludi társaság megbízásából Varga Gyula titkár, Nagy-Becskerekről Hadfy Döme, Dr. Brájer Lajos, Makó város részéről Major Miklós polgármester stb.

Dr. Kis Károly nagybecskereki főgymn. tanár szónoki hévvel előadott s mesterileg kidolgozott emlékbeszéde, melyben a nagy Révaynak viszontagságos életet, működését ismertette, nagy hatást tett a közönségre.

A varjasi uniformisos gyerekbanda rázendítette a Rákóczit — tömött sorokban, lengő zászlók alatt indult a közönség a Szegedi és Deák Ferencz utcák sarkán lévő szoborhoz. Itt Bányai J. nagybecskereki tanító tartott magas szárnyalású beszédet, majd Knyaskó L. szavalta el a lapunk más helyén közölt lendületes ódát. Steinbach A mint a torontálvármegyei közművelődési egylet igazgatója erre átadta a szobrot Alk Lajos főbírónak.

A szobor szürke márvány piramis, rajta félkörben Holló Barnabás által mintázott Révay relif arezkép. A nagyszámú koszorú közt legszebb volt a nagy-szent-miklósi hölgyek pompás koszoruja, melyet Schreier Viktorné helyezett a szobor talpazatára.

A Révai emlékoszlop felirásai:

A Deák Ferencz-utca felé néző alapzatán a következő vesett felírás olvasható:

nosabbnál csinosabb nyeresemény tárgyak (összesen 23) voltak felállítva. Az udvarias tisztak a czibilek részére külön czéltáblákat allítottak fel. A sátor végében ügyes honvédyerekek gondoskodtak frissítőkről — szóval pontosan, katonásan folyt le minden! Az első díjat Puján János százados, a másodikat Scherka Albert főhadnagy és harmadikat Botka J. százados stb. nyerték el.

Az összes középiskolák bezárva. A tegnapi temesvári lapok sürgönytudósítása szerint a belügyminiszter elrendelte, hogy Magyarország összes középiskoláiban elhalaszszák a tanítások megkezdését a kolera járványszerű jellegére való tekintetből.

Épülő és szépülő Versecz Kies fekvésű városkertünkben, mely különösen az őszi hónapokban szokott legszebb üdülőhely lenni, a vízvezetékek csőhálózatait már teljesen lerakták. Tető alá került a víztartó torony, valamint messze kipiroslanak az új szökőkút vas alakjai is. Az épülő főreáliskola helyén nagy a rombolás. A régi épületek eltűntek a föld színéről, szabad a tér. Most látszik meg csak igazán, milyen kolosszális telket kap a főreáliskola.

Utmesteri vizsgálatok tartattak a mult szerdán Temesvárott. A 7 jelenlevő közül jó sikerrel négyen tették le a vizsgát, köztük Vander Venne Ernő verseczi utmester is.

Krassó-Szörénymegye tanfelügyelője felhívást intézett az osztrakmagyar vasutársaság igazgatóságához és összes iskola-székeihez hogy a legközelebbi 1893—94-ik évtől kezdve a társaság összes iskoláiban a magyar nyelv tanítására kiyáló súlyt fektessenek pedig nemcsak mint tantárgyra, hanem mint tanítási nyelvre is. A tanfelügyelő ugy intézkedett hogy az alsóbb, 1—2 osztályban olvasást és írást s a beszéd-és értelemgyakorlatokat végeztessék magyar nyelven, a felsőbb 2—5. osztályokban pedig teljesen magyar legyen az oktatási nyelv. A társaságnak a megye területén mintegy 40 iskolája van általában német és román nyelvű, melyekben ujabban nemcsak a magyar nyelvet, hanem a földrajzot, számtant is magyarul kívánta taníttatni a tanfelügyelő. A mostani intézkedés folytán ezek az iskolák mind magyar tannyelvűek lesznek. Az intézkedésnek kiváló fontossága van abban a vármegyében, a hol eddig 540 iskola közt tisztán magyar tannyelvű alig volt.

Öngyilkosság. Szvoboda János helybeli méntelepi közkatoná a mult vasárnap éjjel az istállóban felakasztotta magát. Tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarban követte el.

Tűzeset. A mult szerdán reggel fél 7 órakor Zaran János irigamálai 2784. számú házának nadsfedele kigyuladt. Tűzoltóink idejében megjelentek és elnyomták a tüzet. Az épület biztosítva volt.

Felállította a „torontálmegyei magyar közművelődési egylet“ és a „délmagyarországi tanító egylet nemestelkű adakozók hozzájárulásával.

A szegedi-utca felé néző alapzatán az áll. Ünnepelesen leleplezték a „délmagyarországi tanítóegylet“ XXVII-ik nagygyűlése alkalmával 1893. évi augusztus hó 25-én.

Az emlék főrészén a következő olvasható:

A történeti nyelvészet atyja

RÉVAI MIKLÓS

„a nagy“

született 1750-ik évi február hó 24-én Nagy-Szent-Miklóson Torontál vármegyében, meghalt 1807. április hó 1-én Pesten.

Az egyik oldalán be van vésvé a következő: „Ha valaha a megújult Haza tisztelni fogja nyelvét fentartás-ért eleget szenvedett Mártirait, már előre vigasztalódom benne, hogy engem is azoknak számokba helyezhetet.

Révai.

A másik oldalon ez olvasható:

„Kit nem segíté élni nemzeted,

S ki érte őt nyelvében élteted,

Magad szebb jövőre sírodból kélél;

Neved szívünkbe mindrökre él!“

A hátlapon fenn: „Nem tudunk magyarul!“ mondotta ő 1802-ben; hála érte emlékének: mi megtanultunk ő tőle magyarul.

Nagy kár, hogy a szobor alapját legalább egy méterrel fellebb nem emelték, ugy sokkal nagyobb hatása lett volna. A szobor helye sincs elég jól megválasztva, van Szent-Miklóson több sokkal alkalmasabb hely is. — A tanítók, a nemzet e derék munkásai másnap folytatták közgyűlésüket szép rendben, férfias nyudósággal.

Steinbach Antal torontál vármegye érdemdús tanfelügyelőjét azon alkalomból, hogy éppen

Délvidéki színi szövetkezet által kiírt színházi pályázat a következő volt: „A délvidéki színi szövetkezet Lugos, Nagy-Becskek, Versecz, Pancsova és Fehértemplom színházaira ezennel pályázatot hirdet a következő feltételekkel:

1. A megválasztandó színtársulatnak operette, bohózat és vígjáték, népszínmű és drámai előadásokat kell tartania, saját zenekarral, ruhás és könyvtárral bírnia.

2. A színevad 1893. október 1-étől 1894. április 16-áig tart a következő sorrendben: Pancsova okt. 1-étől november 15-éig, N-Becskeken nov. 16-ától deczemb. 31-ig, Lugoson 1894. január 1-től február 8-ig, Verseczen febr. 9-től márczius 15-ig és Fehértemplomban márczius 16-tól április 16-ig (ez utóbbi helyen 14 előadás).

3. Bérletszünetek és jutalomjátékok engedélyezését a szövetkezet városainak egyesületei adják meg.

4. A megválasztott színgazgató a következő segélyezésbe részesül:

- a) Lugos biztosított bérlet 1000 frt., kézpénz segély 300 frt. . . . . összesen 1300 frt.
- b) Versecz biztosított bérlet 1226 frt., kézpénz segély 150 frt. . . . . összesen 1376 frt.
- c) Fehértemplom bizt. bérlet 1300 frt., fűtés, világítás érték 200 frt. . . . . összesen 1500 frt.
- d) Pancsova bizt. bérlet 1500 frt. . . . . összesen 1500 frt.
- e) Nagy-Becskek biztosított bérlet 1400 forint, (szabad színház, fűtés, világítás 600 forint) . . . . . összesen 2000 frt.

Összes segély 7676 frt.

Minthogy a bérletgyűjtés tovább folyik, összesen 8000 frtnyi segély remélhető.

5. Pályázati kérvények f. évi szeptember 5-éig a lugosi színi-gyámoló egyesület titkárahoz (Dr. Dengi János Lugoson) küldendők. Lugos 1803. augusztus 15-én.

Péczeli Ferencz, alelnök. **Dr. Dengi János**, titkár.

Megjegyezzük itt, hogy eddig már 4 színgazgató pályázott s többen tudakozódtak az ügyben a fővárosból. Folyamodott pedig: Dobó Sándor, Balog Árpád, Bokody Antal és Füredy Károly.

Egyetemi polgáraink jótékony célú táncmulatsága mind erkölcsi, mind pedig anyagi tekintetben fényesen sikerült. Az intelligencia nagy számmal jelent meg.

A nagybecskerek-pancsovai vasút. A kereskedelmi miniszter a torontali h. é. vasutak nagybecskerek-pancsovai vonalának építési céljaira Czrepája község részéről megszavazott 100.000, továbbá Torontál Váshely község részéről megszavazott 80.000 és Franzfeld község részéről megszavazott 100.000 forintnyi hozzájárulásokat tárgyzó, törvényhatóságilag helybenhagyott képviselőtestületi határozatokat, Czrepája község képviselőtestülete által hozott határozat ellen beadott felbbezés

most volt 20 esztendeje, mióta tanfelügyelői hivatalát lelkesen, fiatalos tüzzel és ritka nagy eredménnyel végzi — ezüst serleggel, fátylós menettel tisztelték meg a tanfériak és az előkelő közönség. A sok éjlen közt, bájos női ajkáról fel hangzott az „Éljen Toni Bácsi” si — jelűl a benső szeretet és ragaszkodásnak.

A megjelent vendégeket igazi magyaros vendégszeretettel fogadta N.-Szt.-Miklós intelligenciája, melynek vezértérifiai valóban elismerő munkát végeztek az utolsó évtizedben. Az iskolák pompás berendezésűek, kényelmesek, tágasak — magyar szó hangzik falak közt, a jó módú, derék szorgalmas nép tüntet hazafiságával.

A mi szíves házigazdánk, Schreyer V. földbírtokos és ügyvéd, a makói polgármestert és e sorok íróját vette pártfogása alá. Megnéztünk minden látni valót bent és a városon kívül is. — A földműves iskolában tapasztalható rend és ezélszerűség meglepett. A községi kisdudó pompás új épülete, a Bertha" kórház berendezése mintaszerű.

Az új városháza magas tornyának tetejéről messze beláttuk a gazdag vidéket, melynek gyönyge az óriási kerthez hasonlító város. Messze földön nincs oly város, melyben annyi fa lenne, mint Szentmiklóson. Az aszfaltozott utcák is tereblyes fákkal vannak szegélyezve, gyönyörű Gróf Nádkó parkja.

A városon kívül nagy arányokban épül az új sörgyár, a szőlőtültvényeket még nem tette tönkre a phylloxera. Egy pár minta birtokot is megtekintettük, s bő tapasztalatokkal gazdagítva, meleg rokonszenvvel elhalmoztatva mondunk búcsút a derék városnak, s mondunk köszönetet a derék polgárságnak. **P. L.**

félretételével a m. kir. belügyi és pénzügyminiszter urakkal egyetértőleg jóváhagyta.

Pályázat. Torontál vármegye területén, több községi előjáró ellen, az adóbehajtás körüli mulasztás miatt, az 1893. évi YLIV. t. cz. 81. §-a értelmében kimondott felelőség tényleges alkalmazása váland szükségessé. — Felhivatnak mindazok, kik mint adóvégrehajtók a működés minden egyes napjára igényelhető 2 forint, 2 frt 50 kr. esetleg 3 frt napidij mellett ideiglenesen alkalmaztatni kívánnak, hogy fedhetlen előéletüket és szakképzettségüket igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényüket jelen hirdetés közzétételétől számítandó 20 nap alatt a nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóságához adják be. — M. kir. pénzügyigazgatóság. Kelt N.-Becskeken, 1893. évi augusztus hó 20-án.

Szarvasmarha-kiállítás és szántásverseny **Vingán.** A temesmegyei gazdasági egyesület október hó 15-én eke- és szántásversenynyel egybekötött tehén- és borjudijazási kiállítást rendez Vingán. A díjakra összesen 780 korona áll rendelkezésre. A kik a versenyen résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek szándékukat október 10-ig a gazdasági egyesület titkáránál bejelenteni. A kiállítás elnöke br. Ambrózy Béla orsz. képviselő, a gazd. egyesület elnöke. Bizottsági tagok: Nagy György kir. tanácsos, Králitz Béla orsz. képviselő, Kovácsics Gyula árv. elnök, Spitzer Jakab, Mokry István, Rózsa József, Lammer Vilmos és Nagy Lajos egyleti titkár. A helyi bizottság elnöke Králitz Béla, tagjai Cserny Márk, Schäffer Vilmos, Schäffer József, Veres Lajos, dr. Darabanth János, Schäffer Béla, Kiss Lajos, Hadzsia Miklós, Dupcza János, Ifj. Bartulov Dóme, Romanov József, Nofkin János, Ruszinov Márk, Paulov Miklós Csokán János.

Ellopták a lovát és szekerét. Krczoban Miklos nikolinczi lakos a múlt vasárnap este ugyancsak megjárta. A verseczi vasuti állomásra rendelték ki, hogy bizonyos utazókat Károlyfalvára szállítsion. Két lova, sárgára festett, körüléses kocsi fogva, ott állott a fiakerek előtt, az eleven sövény mellett. Miklós gazda pár pillanatra magára hagyta a lovat és kocsit, benézett a perronra, a mikorra azonban visszaérkezett hiült helyét találta lovai és kocsijának. Valami jó madár elhajtott velük.

Tizezer gyermek arcképét — díszes albumba foglalva — nyújtja emlékül az „Én ujságom” cz. egyremeklap olvasóközönsége a magyar elbeszélő irodalom legnagyobb alakjának Jókai Mórnak 50 éves írói jubileuma alkalmából. Eddigélé az ország minden részéből körülbelül 3000 arckép küldetett ba Pósa Lajoshoz, az „Én ujságom” szerkesztőjéhez, az albumba leendő felvétel végett.

Gyémántot tartalmazó meteorkő. A geológusok közt a gyémánt keletkezésére vonatkozólag több nézet uralkodik. Igen elterjedt az, amely szerint e tisztán szénből álló nemeskő szerves szénből keletkezett, tehát egy elütn növényvilág maradványa, éppenúgy mint a kőszén. Ha e nézet igaz, úgy akkor minden gondolkodó ember agyában sajátos következtetéseknek és kérdéseknek kell felmerülni, ha megtudja, hogy az Arizonában talált meteorkőben apró gyémántokat fedeztek fel. A követ, melynek felületén apró fénylő pontok valának láthatók, egy francia vegyész ketté törte és vegyelmezte, miközben kiderült, hogy a fénylő poregyrésze korund másrésze pedig gyémánt.

Mulatságos katalógus. Egy zeneműkereskedés katalóguságban, a melynek írója egy csepp figyelmet sem fordított a pontosásra, a következő mulatságos dolgokat olvassuk: Ezt a kerek erdőt járom én Négykézre. — Oh mint imadlak 70 krért. — Ott az ellen, dörg az ágyu Hegedű kiserettel. — Oh nyujtz balzsamot Nagy Orchester számára. Mind-mind tied mit adhatok 50 krért. — Talpra magyar, hi a haza Vonós kísérettel. — Mi a magyar most? Vegyeskar zongora kísérettel. — Hüvös börtönöm ölen kesereg Solo violával. — Vegyétek hát el lantom is 60 krért. — Mi szép vagy édesem Fuvolával. — Ós Buda gyermeke fel szaporán Zongoróra. — Halkan esd a esendes éjben 25 krért. — Vészes a kék szemapillantása a Férfikarra. — Ide temessetek Zongorára 2 hegedűvel.

A hétről.

— Fővárosi levél. —

Indulnak a feeskék, jönnek a diákok. A jogászyerekek mar itt is vannak régen. Nem azok, kik elsősk akarnak lenni a beiratkozásnál, hanem azok, kik azt hiszik, hogy az általános európai helyzetre való tekintettel nem lehet elég korán tisztázni: vajjon ki lesz az olvasó-

kör elnöke? Most még piros-pozsgás arczu s duzzadt tárczáju, vörös és zöld tollas fiuk járnak-kelnek az utcán kedves hetykeséggel s minden tőlük telhetőt elkövetnek, hogy már szeptember első hetében apai és mamai szívet megindító levelekben tártják föl a budapesti élet ménkö drága voltát. Már sokkal csöndesebben járnak a szegény filozopterek, a kik azért jöttek fel augusztus utolsó felében, hogy szeptemberre egy jó kondíciót szerezzenek. Istenem, hány ajtón kell bekopogtatniok, hány háznál kell előszedni az ajánló leveleket és bizonyítványokat, míg végre megakadnak egy óhat gyermekek háznál havi tizenöt-husz frtkért. Megélni kevés, meghalni sok, de végre is élni muszáj és élnek és éheznek egy szebb jövődó reménységében!

Jönek a diákok. De im velük egy időben, talán egy vonaton jön a „fekete asszony” is. Az ország jó nagy részében kegyetlenül pusztít ez a rettenetes asszony, ki úgy látszik, különös előszeretettel viseltik szép hazánk iránt s ime e pillanatban még nem tudjuk, vajjon megnyitják-e az iskolákat vagy nem. Budapestten is kiütött a kolera s a közönség izgatottan várja, hogy mire határozza magát a kultuszminiszter — szépes-mindszenti nyaralójában? Szinte előrelátható, hogy a vidéki diákok felözönlének ide, egy pár hétig itt lesznek s mikor már elköltöttek egy jó csomó pénzt elküldik őket haza, a szülőknak nagy örömeire. S ez nem tréfa dolog, tudván, hogy a budapesti iskolák tanulóinak egy ötödét vidékiek teszik.

Pusztít a kolera kénye-kedve szerint s megnyitják az iskolákat és megtartják a nagy hadgyakorlatokat. Mit bánják a generálisok, hogy az „ágyutöltelék” milyen halállal halnak meg: kolera, vagy golyó teríti-e? Egyszer ugyis meg kell halniok!

Hogy ezt az ősz is megirigyelte tőlünk a fekete asszony! Azt hittük, hogy az elfucsolt nyarat majd kipótolja a verőfényes, mosolygó ősz s im szép reményeinket keresztülhúzza hideg, csontos kezével a fekete asszony. Am a budapesti közönség ma még úgy tesz, mintha nem akarna tudomást venni róla. Színháznak, lóversenynek, hippodromnak megvan a maga rendes nagy publikuma. A kinek van pénze, élvezi a napot és éjszakát, nem fél a kolérától, mely úgy is csak a szegény munkás nép szük, piszkos oduiba látogat el. A népszínház, jóllehet legkedveltebb primadonnája, Küry Klára, beteg s Blaháné és Hegyi Aranka is még fürdön vannak — tele van minden este, a mi legcsattanósabb bizonyítéka a publikum színházjáró kedvének. Ma már a színházjárás valódi életszükséglet s a magánvállalkozó igazgatóknak nem lehet okuk a panaszkodásra. Most már a félig telt házak tartoznak a ritkaságok közé s minden szezonban erősebben előretolódik a negyedik állandó pesti színház szükségessége. Bizonyosra vehető, hogy Budapestnek már négy színház sem elég, a nyári szinkörökről nem is beszélve, melyek pár év előtt még tengődtek s ma már azok is — élnek.

A színházak, de különösen a primadonnák iránt kivált a legutóbbi időkben meghatványozódott az érdeklődés s Budapestten és a vidéken egyaránt valóságos primadonna-láz ütött ki. Azaz, hogy nem is kell ehhez primadonna, ma már egy hatodrangu színésznőcskének is valóságos udvara van gavallérokból, kik nem okvetlenül a nemzeti és a dzsentrí kaszinó tagjai, de sőt inkább talmigavallérok, kik reggelről estig a bürökban és üzletekben izadnak s estére kicsipvén magukat — kész gavallérok. Az ujságok színházi kritikusai sohasem is éltek ily nehéz időket, s ugyancsak meg kell rágniok minden szót, mit egy csinosabb színésznő játékaról megkoczkáztatnak. Különbön könnyen éri hasonló katasztrófa, a minő érte legutóbb Ujlaki Antalt, a nagyváradi Szabadság segéd-szerkesztőjét, kinek egy naiváról irt kritikája ellen vagy husz gavallér „nyilatkozott”, majd kettő közülük nyomorékká verte a szegény fiut, Az igaz, hogy ugyanakkor saját magukat is nyomorékká verték a jó családból való gentlemanek, mert el kellett szenedniök egy a nagyváradi, mint a budapesti sajtótól a leggorombab titulusokat, a nélkül, hogy lovagias elégtételre igényt tarthatnának,

S mindez történt kiért? Egy csinos, de kevés tehetségű színésznőcskéért, aminthogy egy csunya, de nagytehetségű színésznőért még soha indulatba nem jött az arany ifjuság. Nagy lévén a keletje a csinos színésznőcskének, nem csoda, ha valósággal előzönlök a színészpályát a lányok. Szere-száma nincs a színiiskoláknak a fővárosban, honnét két évi vig és zajos gyakorlat után kész szíuésznők kerülnek ki a vi-

dékre, alig akadván meg a sok közt egy, ki bevállalja fővárosi színházba. Kezdetben egy tehetséges színész nyitott ilyen gyakorló iskolát, most a hatodrangu színészek, kik maguk sem tudnak játszani, iskolát nyitnak és játszani tanítanak. Egyik-másik ilyen iskolában igazi botrányos élet folyik, melyhez a rendőrségnek is lehetne hozzájárulása, de rendszeresen a rendőrség a legbotrányosabb dolgokba nem szólhat bele, mert amint valami után szimatolni kezdenek, rögtön előkelő urakra bukkannak, s alázatos bocsánatkérés közt jelentik ki hogy nem láttak semmit.

Székely Huszár.

Irodalom.

Révai Miklós arcképét közli a „Képes Családi Lapok“ 36-ik száma, rövid vonásokban vázolja a nagy nyelvtudós életét és működését, megemlékezvén emlékszobrának leleplezéséről is. E szám tartalma máskülönb is igen érdekes és változatos. Prém József „Regina“ című elbeszélése vége felé közeledik, a zamatos elbeszélő hang, az érdekes kifejtés önkénytelenül azt a vágyat ébreszti az olvasóban, vajha még tovább tartana. Figyelmet érdemel „Kósa Rezsőnek Egyszerűs ugrás“ című vig beszélykéje is, mely előnyösen mutatja be e fiatal író. Hasznos iránycikkek és mulattató rovatok egészítik ki a szám tartalmát, biznyságot téve arról, hogy a „Képes Családi Lapok“ a legjobb és legutányosabb hetilapok egyike.

Szerkesztő levelezés.

—x—y—z.— Familiáris, discret dolgok. Miért súlyosbitani az ugy is nagy bajt.
S—r. V—r. N.—Sz.—M—s. A lap rendszeren fog menni. Szives ígéretere számítunk. Ö. N.

Vasúti menetrend. Fehértemplomról érkezik: 5.22 reggel, 1.03 délbén és 6.11 este, Temesvár felé indul 5.28 reggel, 1.07 délbén

6.35 este. Temesvárról érkezik: 7.43 reggel, 2.08 délbén és 10.09 este. Fehértemplom felé indul: 7.53 reggel, 2.12 délbén, 10.17 este. Nagybecskerekéről érkezik: 11.37 délbén, 8.47 este. Becskerek felé indul: 5.47 reggel, 2.25 délután. Jaszenováról Oraviczára indul: 8.05 reggel, 3 délután, 10.55 este. Oraviczáról Jaszenova felé indul: 3 éj-jel 10.25 délelőtt, 3.50 délután.

Legjobb óvoszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nm. m. kir. belügyminiszterium 8378.93. számú körrendeletével ajánlva.

TÖKÉLETES FERTŐTELENÍTÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró klozettek! Bel-földi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor! Tözegpor! Mindenemű tözeggyártmány nagy raktára. KÜLÖNLEGESSÉG: emberi- és városi hulladékok, ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése. Mütrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál

az igazgatóság.

MAGYAR TÖZEG-ÉS MÜTRÁGYA-IPAR RÉSZÉNY-TÁRSASÁG.
Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCA 3.

Elismerték a társadalom minden rétegéből. Női-szövetek galériák számára s teljes öltönyök.

Mintákat

bármely vidékre bérmentesen küldünk.

Elismerten legjobb és legdivatosabb

Őszi és téli szövetek.

Különlegességek: víz- és viharálló daróc, vadászosztó, palmerstone télikabátoknak való női posztók, női öltözék-kellékek, nemkülönb minden nemű czél-nak megfelelő posztók, jó, tartós és színtartó minőségben szőküldetnek gyári áron s bármily csekély mennyiségben magánosok részére is.

cs. és kir. szab. finomszövet és gypjuarú gyár és raktár

Schwarz Moricz, Zwitau (Brünn)

3-10 mtr. öltönytözet, teljes öltözetnek való	frt. 3.50 től	frt. 24.—ig
2-10 mtr. télikabátoknak való	" 4.50 "	" 20.— "
2— mtr. felsőkabátoknak való	" 4.— "	" 15.— "
2-80 mtr. Mentsikofszövet, teljesen elég egy felsőkabáttra	" 5.— "	" 20.— "
1-80 mtr. teljes daróc-kabátoknak	" 3.50 "	" 9.— "
3-25 mtr. fekete posztó szalonruhának	" 7.50 "	" 25.— "
1-17 mtr. nadrágra való	" 2.25 "	" 11.— "

10, méteres nagy kendők 2 frittól a legfinomabb Himalaya-kendőig, utazó- és szán-pokrőczok, plaid-ek.

Mintakönyvek
csupán szabómesterek számára.
Uj vevők kaphatnak 50 krnak előleges bekal-dése mellett, mely összeg az első meg-rendeleténel visszatérítetik.

Széküldés postai utárvétel vagy előleges pénzbeállítás mellett.
Nem tetsző áruért a vétel-árt visszatérítjük.

Kirchner J. E. özvegye

könyvkereskedésében

Verseczen, az iskola-utczában

(szemközt az Andrássy-sétánnyal)

mindennemű

tankönyvek

reáliskola, polgári- és népiskolák számára,

valamint

rajz- és íróeszközök

és

RAJZTÁBLÁK

kaphatók.